

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

תוכן

- א. קהל גרים איקרי קהל.....1
- ב. אשה בת גרים לא תנשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל.....2
- ג. לפצוע דכא כהן שנשא בת גרים שמאכילה בתרומה.....3
- ד. בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה.....3
- ה. ואם בא עליה יבם קנאה.....4
- ו. נשאת לכהן אוכלת בתרומה.....4
- ז. בא עליה אחד מכל הפסולין פסלה.....5

דף נז.

א. קהל גרים איקרי קהל

הגרים, אף על פי שהם מכלל ישראל, יש והם מותרים להתחתן עם אלה שהישראל אסור לו להתחתן אתם, לפי שאין קהל גרים נקרא קהל, ובכל מקום שאסרה תורה על הפסולים שלא יבואו בקהל ה', אין הגרים בכלל האיסור.

לפיכך הגר מותר בממזרת¹, וכן הגיורת מותרת לממזר. שהתורה אמרה בממזר (דברים כג פסוק ג) לא יבא ממזר בקהל ה', ואין קהל גרים נקרא קהל, ומשום שהבנים משניהם ממזרים, לפי שהולד הולך אחר הפגום שבשניהם, אע"פ שהגר מותר בממזרת², אינו אלא מצד איסור קהל של ממזרות, אבל מכל מקום אסור לעשות כן שלא להרבות ממזרים בישראל.

¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ד כב

² ב"ש שם לה

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

וכן פצוע דכא³ וכרות שפכה⁴ מותרים בגיורת⁵, שאינם אסורים אלא מלבוא בקהל ואין קהל גרים נקרא קהל.

וכן שאר פסולי קהל⁶ עמוני, ומואבי, ומצרי, ואדומי, מותרים בגיורת. וכן מותר הגר בנתינים. אבל אסור לישא שפכה⁷, שהרי הגרים מצווים על כל התורה, ואינו דומה לנתינים שמותר בהם, שהאיסור של לא תתחתן שיש בנתינים יש ללמוד מפסולי קהל, אבל איסור של לא יהיה קדש, כיון שאין קדושין תופסים בו, אין ללמוד מפסולי קהל.

גר שנשא גיורת, והולידו בן, אף על פי שהורתו ולידתו בקדושה, אותו בן מותר בממזרת ובפצוע דכא, יש אומרים⁸ עד עשרה דורות, אבל מעשרה דורות ואילך כבר נשתקע שם גירות ממנו ויבוא לומר שישראל נושא ממזרת ומכאן ואילך אסור. ויש פוסקים⁹ שכן בן בנו מותר עד שישתקע שם גיותו ממנו ולא יודע שהוא גר ואחר כך יאסר בממזרת.

גר שנשא בת ישראל והוליד ממנה בן, הולד אסור¹⁰ בממזרת ובפצוע דכא וכו'¹¹. ויש חולקים¹² וסוברים שהולד גר, מפני שכשיש קדושין ואין עברה הולד הולך אחר הזכר, והוא מותר בממזרת ופצוע דכא.

ב. אשה בת גרים לא תנשא לכהונה עד שתהא אמה מישראל

³ כלומר אדם שאשכיו (שניהם או אחד מהם) פגועים קשות בידי אדם, ואינו יכול להוליד. ואסור הוא לבוא בקהל, כלומר: לשאת אשה מישראל, שנאמר: "לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה'".

⁴ כלומר אדם שאיבר הזכרות שלו נחתך בידי אדם, ולא נשאר מן העטרה אפילו כחוט השערה. שאסור הוא לבוא בקהל, כלומר: לשאת אשה מישראל, שנאמר: "לא יבוא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה'".

⁵ שו"ע ונו"כ ה א

⁶ הרמב"ם וטוש"ע השמיטו, ועי' מנ"ח מצוה תקסא שכתב מצד פשיטות שמותרים בגיורת.

⁷ ב"ש שם ד לה

⁸ דעה בסתם בשו"ע ד שם והיא דעת הטור והרא"ש

⁹ דעת הרמב"ם מובא בשו"ע שם

¹⁰ שו"ע ונו"כ ד כג

¹¹ דעת הרמב"ם והסמ"ג והטור והר"ן הקשה ע"ז שכשיש קדושין ואין עברה הולד הולך אחר הזכר, ונמצא שהוא גר, שמותר בממזרת, עי' שער המלך איסור"ב שם ובית מאיר שם וחזון איש אהע"ז סי' נט אות ז שמכל מקום כל שאמו מישראל ניתוסף בו כח של האם להיקרא בשם קהל, והוא אסור בפסולי קהל, ובמ"ז שם ביאר לפי שמה שגר מותר בממזרת הוא מפני שלדין זה אמרה תורה שנשאר עליו עוד כח הגויות, ולכן הולד ממה נפשך אסור בממזרת, שמצד כח הגויות הרי אין הולד הולך אחר הזכר והולד כמותה, והוא ישראל גמור, ומה שהולך אחר הזכר הוא מצד הישראליות שבו וממילא הוא בכלל קהל גמור ואסור בממזרת.

¹² ר"ן קדושין שם; ריטב"א יבמות נו א. ועי' ח"מ כג, ב"ש ס"ק לו

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

גיורת שנתגיירה כשהיא מבית שלש שנים ומעלה פסולה לכהונה אך ישראל שנשא גיורת בתו כשרה לכהונה וכן גר שנשא בת ישראל בתו כשרה לכהונה ואפילו גר שנשא גיורת, בתו כשרה לכהונה אלא שמיום שחרב בית המקדש נהגו כהנים סלסול בעצמם ולכתחילה אם בא הכהן להימלך מורים לו שלא לישא בת גר שנשא גיורת¹³, ואפילו בת בתה, עד כמה דורות, לא תינשא לכתחילה, אבל אם נשא אין מוציאים מידו. ואם יש בה צד אחד מישראל, כגון גר שנשא ישראלית או ישראל שנשא גיורת, מותרת לכהן לכתחילה.

ואם היתה חורתה שלא בקדושה וליתתה בקדושה, פסולה ואם נישאת תצא¹⁴. ואם יש בה צד אחד מישראל, כגון גר שנשא ישראלית או ישראל שנשא גיורת, מותרת לכהן לכתחילה.

ג. לפצוע דכא כהן שנשא בת גרים שמאכילה בתרומה

למרות שהנבעלת לפצוע דכא או כרות שפכה נפסלת לכהונה משום זונה שהרי נבעלה לפסול לה באיסור לאו השוה לכל¹⁵, מכל מקום מכיון שממותר לפצוע דכא לישא בת גרים אם נשאה ונבעלה, לא נעשית זונה.

ולפיכך גם כהן פצוע דכא או כרות שפכה¹⁶ רשאי לישא בת גרים¹⁷, ואפילו גיורת עצמה¹⁸, ולא עוד אלא שבזמן הבית היתה זכאית לאכילת תרומה מחמתו¹⁹.

דף נז:

ד. בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה

¹³ שו"ע ונו"כ שם ז כא

¹⁴ ח"מ שם כט וב"ש מב

¹⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ח ועיי"ש שי"א שהבא על חייבי עשה או על חייבי לאוין, אפילו חייבי לאוין דשאר, לא עשאה זונה, חוץ מהבא על היבמה. ועיי"ש בביאור הגר"א שהוא שיטת טור והוא מדברי תוס' שם ס"א א' ד"ה שנבעלה כו' ורא"ש שם ואין ר"ל דלא נפסלה דא"כ קשה כל הני ורא"ש הביאו בפסקיו אלא דאין לוקה משום זונה אלא אסורה משום ובת כהן וכו' וכמ"ש תוספות שם מ"ד ב' ד"ה ה"נ.

¹⁶ רמב"ם הלכות תרומות פרק ז הלכה יג

¹⁷ ואם יש בה צד ישראל עיין לעיל שנחלקו בזה הפוסקים וה"ה לדין זה

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם ה א

¹⁹ אמנם זהו לדעת הרמב"ם אך במנ"ח מצוה רפ"ג לפ"ד התוס' דגיורת היא זונה וזונה אסורה בתרומה, א"כ דוקא נשא בת גרים מאכילה בתרומה ולא גיורת עצמה.

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

האב²⁰ מקדש את בתו שלא לדעתה, כל זמן שהיא קטנה. וכן כשהיא נערה, רשותה בידו לפיכך מקבל האב קידושי בתו מיום שתלד עד שתבגר, ואפילו היתה חרשת או שומה וקדשה האב, הרי היא אשת איש גמורה.

ומשום שאשה משהיא בת שלש שנים ויום אחד ביאתה ביאה לכל דבר²¹, אם היתה בת שלש שנים ויום אחד, מתקדשת בביאה מדעת אביה. פחות מכאן, אין ביאתה ביאה, ובתוליה חוזרים, והרי זה כנותן אצבע בעין שמדמעת וחוזרת ומדמעת²², ולפיכך אם מסר אביה לקידושי ביאה, אינה מקודשת.

ה. ואם בא עליה יבם קנאה

קטנה²³ מבת ג' שנים ויום אחד ביאתה ביאה לכל דבר, ואם בא עליה יבם קנאה קניין גמור והיא אשתו לכל דבר, ויורש נכסי אחיו ויורשה ומטמאה לה²⁴, ויוצא בה ידי מצות יבום, ומגרשה בגט ואינה צריכה חליצה, שקנאה לגמרי בביאה זו, ואף על פי שאין בביאת קטנה משום הקמת שם, הואיל וסופה לבא לידי כך, הותרה מעכשיו.

בא על יבמה הפחותה מבת שלש שנים ויום אחד, אינה נקנית לו כלל, שאין ביאתה ביאה, ואינו יכול לגרשה בגט, וצריך להמתין עד שתהא בת שלש שנים ויום אחד ויבעול.

אבל לענין חליצה אינה חולצת עד שתגדיל, אפילו בדיעבד אין חליצת קטנה חליצה²⁵ עד שתהא בת י"ב שנים ויום אחד, ויבדקה אחר הביאה וימצאה שהביאה ב' שערות. ונ"ל טעמא משום דחליצה בדידה תלה רחמנא וחליצה נעלו, ואיפטר בה את עצמה, ואין מעשה קטנה כלום.

ו. נשאת לכהן אוכלת בתרומה

²⁰ שו"ע ונו"כ שם לו א

²¹ והוא הלכה למשה מסיני כמבואר בפהמ"ש נדה מד; ע"פ גמ' שם מה א: פחותה מבת ג' כשרה לכהונה הלכה למשה מסיני, ועי' תוי"ט שם.

²² משנה שם וגמ' שם מה א, ועי' רש"י כתובות יא ב ושור ורמ"א בשו"ע אהע"ז כ א

²³ שו"ע ונו"כ קסו ד

²⁴ ב"ש שם ג

²⁵ ב"ש שם ד

הלכות הדף היומי

מסכת יבמות

ישראלית²⁶ שנשאת לכהן על ידי חופה וקידושין²⁷ אפילו קטנה בת ג' שנים ויום אחד שהשיאה אביה שהיא נשואין דאורייתא²⁸ תאכל בתרומה וחזה ושוק. אבל פחותה מבת ג' אין חופתה חופה²⁹, כיון שאין ראוי לביאה והרי זו כארוסה.

ואם הכניסה לחופה פחותה מבת ג' ואח"כ גדלה ונעשית בת ג' יכולה לאכול ע"י חופתה הראשונה³⁰.

ז. בא עליה אחד מכל הפסולין פסלה

כל³¹ הנבעלת לאדם שעושה אותה זונה, בין באונס בין ברצון בין בשוגג, בין כדרכה בין שלא כדרכה, משהערה בה נפסלה משום זונה, ובלבד שתהיה בת שלשה שנים ויום אחד.

איזו³² היא חללה, זו שנולדה מאיסורי כהונה, כגון כהן הדיוט שבא על הזונה או על הגרושה, והוא שתהיה הנבעלת מבת ג' שנים ויום א' ומעלה.

²⁶ רמב"ם הלכות תרומות פרק ו הלכה ג

²⁷ שאע"ג שדין תורה שתאכל משנתארסה שהרי היא קנינו, אבל אסרו חכמים שתאכל עד שתכנס לחופה גזירה שמא תאכיל תרומה לאביה ולאחיה כשהיא ארוסה בבית אביה.

²⁸ אבל אם אין לה אב והשיאה אמה ואחיה שאינן אלא נשואין דרבנן לא תאכל אלא בתרומה דרבנן כגון בתרומת חו"ל וכיו"ב. דרך אמונה שם לא מתוס' גימין נה. ושאר הראשונים.

²⁹ ר"י קורקוס ועי' מל"מ פ"ג מאישות הי"א דדעתו דהרשב"א חולק ע"ז מיהו לענין תרומה מודה דלא אכלה ובשעה"מ ק"ו חופת חתנים סי' ז' ובקרבן אורה יבמות נ"ז הסכימו דגם להרשב"א אין חופתה חופה לשום דבר

³⁰ דרך אמונה שם לב מירו' גימין פ"ה ה"ו

³¹ שו"ע ונו"כ ו ט

³² שו"ע ונו"כ ז יב